

## DEBAT OBERT

**F**ins i tot dins les modernes societats aconfessionals o laiques, les creences religioses tenen un pes i les formulacions concretes d'aquestes religions tenen rellevància no només en els individus sinó també en els comportaments socials i fins i tot polítics.

*A Espanya, que segons la Constitució vigent és un estat aconfessional, el debat religiós es troba obert. En concret, alguns representants jeràrquics de l'Església Catòlica (Conferència Episcopal), no tan sols posen de manifest les seves opinions perfectament legítimes, sinó que pretenen que els seus models siguin els referents bàsics de tota la societat espanyola. A més, hi ha posicions enfrontades sobre la conveniència o no de revisar els Acords amb el Vaticà.*

*Per últim, la figura del Papa Francesc és rellevant inclús entre els no creients. Els aires de renovació que porta el nou pontífex varen tornar una certa il·lusió a molts de creients, ja que anaven i van orientats a millorar la tasca i la imatge de l'església catòlica arreu del món. Però els anys passen i d'alguna manera es comença a percebre un cert desencant, probablement degut a les resistències dels sectors més conservadors.*

*Per tots aquests motius, i aprofitant la presa de possessió del nou Bisbe de Mallorca, Sebastià Taltavull, la qual ha tingut lloc aquest mes de novembre, us oferim un nou número de Quaderns Gadeso dedicat a l'anàlisi de la religiositat a Balears.*

Mostra: 400 entrevistes  
Error màxim: +5,5%.  
Nivell de confiança: 95,5%  
Treball de camp: Novembre 2017

## POSICIONAMENT CIUTADÀ (LVII)

### EXAMEN A LA RELIGIOSITAT A LES ILLES BALEARS (VII)

**A**questa investigació no pretén reflectir dades objectives de pertinença religiosa sinó que ha intentat esbrinar quin són els posicionaments dels ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat davant el que denominem creences religioses, a més d'altres ítems que es detallen a continuació.

En aquesta primera pàgina s'hi inclou una primera aproximació a la religiositat a les Illes, distingint de manera global i també per franges d'edat els creients i no creients. A la pàgina 2 es mostra a quina confessió s'adscriuen les persones que es declaren creients, així com la pràctica religiosa entre els catòlics, la confessió majoritària a les Balears. A la tercera pàgina reflectim els posicionaments davant distintes situacions polítiques, socials i culturals que es donen a la nostra societat, mentre que a la darrera demanem a la població la seva opinió sobre el papa Francesc i els reptes que té per endavant, després de quatre anys del seu nomenament com a líder de la religió catòlica.

Observant la taula adjunta, es pot comprovar com un 63% dels enquestats s'autodeclara creient, independentment de la seva opció religiosa. A l'altre costat de la balança, 29% es declara no creient, mentre que un 8% s'ha estimat més no respondre. Així doncs, podem afirmar que hi ha una tendència negativa en el percentatge dels que són creients (de qualsevol religió) i un lent però progressiu augment dels no creients (on s'hi inclouen els ateu, els agnòstics i els indiferents).

La disminució dels denominats creients es produeix a totes les franges d'edat (amb menor rellevància entre els majors de 65 anys, on les xifres romanen més o manco estables). És a les franges d'edat més joves on més s'aprecia l'augment de persones que mostren desafecció amb els temes religiosos. Es tracta d'un increment entorn del 2% en un any i mig, entre els 16 i els 44 anys, que pot semblar poc significatiu, però que es manté en el temps i a poc a poc va adquirint més rellevància.

LA RELIGIOSITAT A BALEARS

TAULA 1

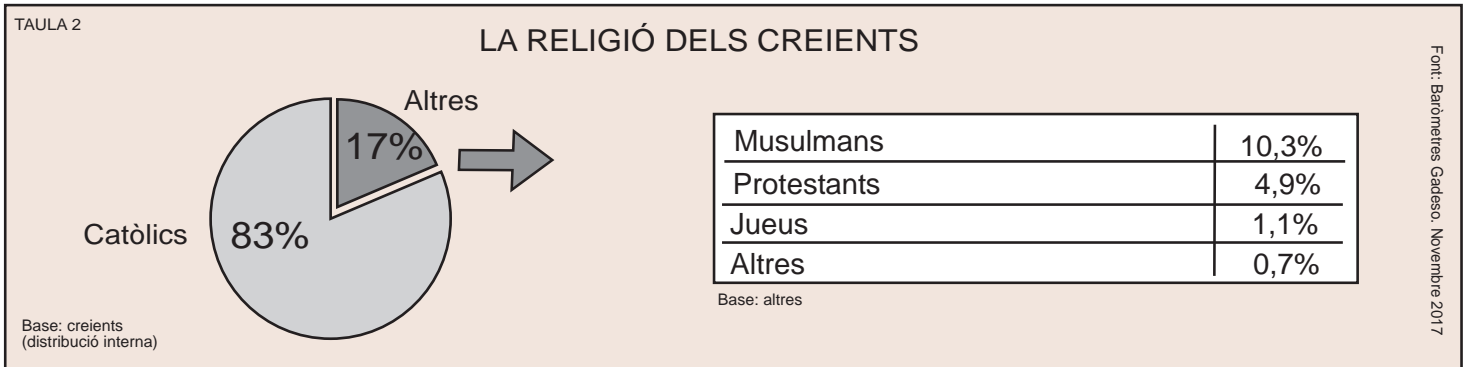
	Global	Per edats			
		16-29	30-44	45-65	+ de 65
CREIENTS	63% ↓	31% ↓	60% ↓	73% ↓	88% ↓
NO CREIENTS	29% ↑	55% ↑	35% ↑	17%	9% ↓
NC	8% ↑	14%	5%	10% ↑	3% ↑

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2017

# LA CREENÇA I LA PRÀCTICA

A aquesta pàgina es fa una anàlisi de la pertinença a cada una de les confessions més rellevants a Balears, així com, de la pràctica religiosa dels catòlics, la religió majoritària del nostre arxipèlag.

A la taula 2 es mostra a quina confessió s'adscriuen les persones de Balears que declaren ser creients. La immensa majoria dels que s'hi declaren es considera catòlic (encara que la xifra sigui menor a la de la darrera investigació). Crida l'atenció la important presència de persones de confessió musulmana com a conseqüència, fonamentalment, dels processos migratoris de persones procedents de països de religió islàmica.



La immensa majoria dels que es declaren creients es considera catòlic (encara que la xifra sigui menor a la de la darrera investigació). Tot i ser molt rellevant, aquesta autodeclaració de catòlic presenta un fort component sociocultural i de tradició, doncs, com es veu a la taula 3, només un 42% afirma que és practicant i, d'aquests, són minoria els que "compleixen amb el deure" d'anar a missa cada diumenge. Gairebé dos de cada tres només acudeixen als serveis religiosos molt de tant en tant (no es tenen en compte els actes com nocces, comunions o batejos) i és pràcticament residual el percentatge dels que van a missa més d'un cop per setmana.

Si extrapolem aquestes dades pel conjunt de la població tendríem que un 52,3% dels ciutadans de les nostres illes es consideren "sociològicament" catòlics, i d'aquests, només el 22,0% es declara practicant, però les persones que compleixen la tradició d'anar a missa els diumenges i festius es redueix a un 7,0% del total de la població, el que es tradueix en una xifra entorn de les 75-80.000 persones, pel conjunt de les illes.



**Vuit de cada deu** persones respecten el dia de recollida de trastos. *i tu?*

Treu els trastos i mobles vells el dia que toca al teu carrer i ajudaràs a tenir una ciutat neta.

Servei de recollida de trastos, cada dia un barri.

Per a més informació: 900 724 000 · [www.emaya.es](http://www.emaya.es)



# ACTITUDS DAVANT SITUACIONS SOCIALS

Tal com s'ha fet a altres investigacions anteriors, hem volgut analitzar el posicionament dels ciutadans i ciutadanes de les Balears davant distintes situacions polítiques, socials i culturals que es donen a la nostra societat i que en algun moment o un altre han estat polèmiques i han xocat amb les postures oficials de l'església catòlica.

TAULA 4

## POSICIONAMENTS DAVANT DIVERSES SITUACIONS SOCIALS

(% de persones que hi estan a favor)

	Global	Per edats			
		16-29	30-44	45-65	+ de 65
DIVORCI	99%	99%	99%	99%	97%
VIURE EN PARELLA SENSE CASAR-SE	84% ↑	99%	94%	77%	61%
LLEI DE L'AVORTAMENT	73%	96%	84%	61%	49%
EUTANÀSIA PASSIVA	67% ↑	91%	71%	55%	43%
MATRIMONI HOMOSEXUAL	63% ↑	95%	81%	40%	27%
ADOPCIÓ PER PART DE PARELLES HOMOSEXUALS	43% ↓	79%	52%	37%	19%
CONCORDAT AMB EL VATICÀ	15%	1%	5%	21%	44%
FINANÇAMENT DE L'ESGLÉSIA CATÒLICA A ESPANYA	15% ↓	1%	7%	12%	46%

Font: Baròmetres Gadeso. Novembre 2017

Una primera lectura dels resultats adjunts permet deduir una notable desafecció de la societat balear respecte a les postures oficials de l'església en general, i de l'espanyola en particular. Aquesta "disparitat de criteris" no només es posa de manifest entre les persones catòliques, sinó també, vistos els percentatges, entre aquelles que es declaren practicants.

De manera global, els resultats que es reflecteixen aquí presenten una clara tendència a intensificar l'autonomia personal i individual respecte als posicionaments oficials de l'església catòlica. Per tant, guanyen acceptació el divorci, la convivència en parella fora del matrimoni, l'eutanàsia passiva, l'avortament i el matrimoni entre parelles del mateix sexe, reconegut per la legislació espanyola.

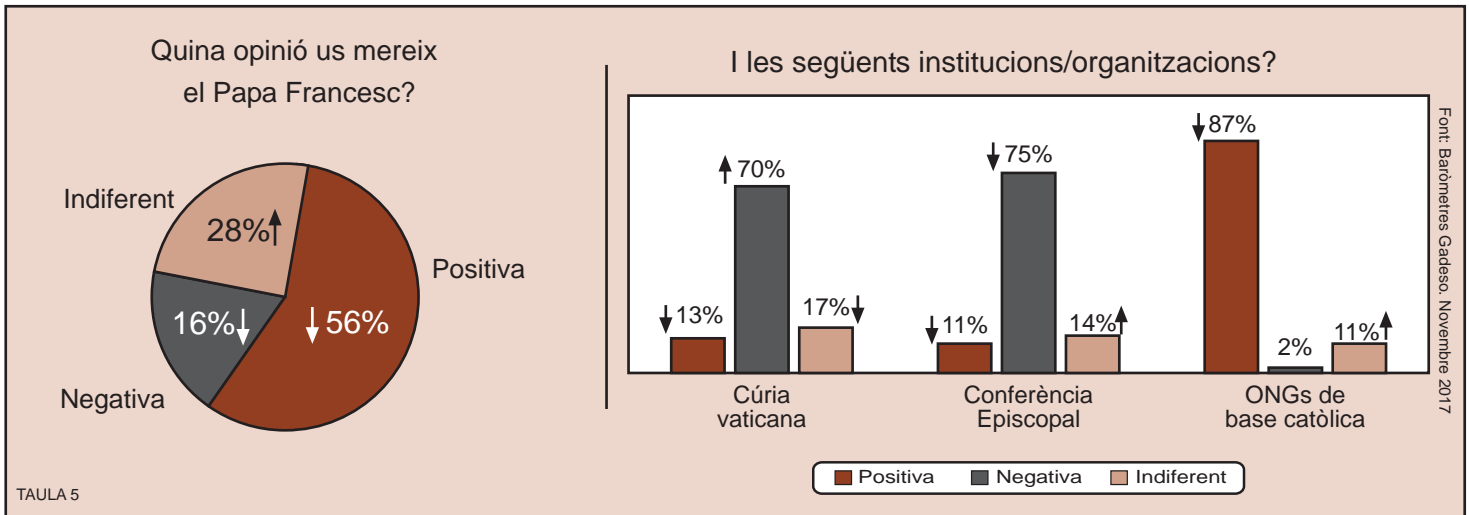
Per altra banda, l'aspecte que més rebuig provoca entre la societat balear és el sistema actual de finançament de l'església catòlica, en contra del qual sesituen 8 de cada 10 habitants de les illes. Molt lligat amb aquest aspecte hi trobem l'actitud dels ciutadans i ciutadanes de les Illes respecte al concordat amb el Vaticà: la seva acceptació

se situa entorn del 15%, el que significa que una immensa majoria de la societat balear està en contra d'aquests acords Estat espanyol-Vaticà (percentatge que inclou també a catòlics). A més, s'ha de tenir en compte que les franges de població més joves (de 16 a 29 i de 30 a 44 anys) són les que es declaren més contràries a les postures oficials de l'església, amb percentatges de rebuig que assoleixen el gairebé el 100%. D'altra banda, els més grans són els més favorables als acords de l'estat amb el Vaticà, però amb tendència a la baixa.

Com es mostra a la taula, hi ha un altre aspecte amb el qual més de la meitat de la població no hi està d'acord: l'adopció per part de parelles homosexuals. En aquest cas s'ha trencat la tendència positiva i s'ha enregistrat un lleuger descens de les persones que es mostren d'acord amb aquest aspecte. Així doncs, es pot afirmar que les actituds són completament diferents en funció de l'edat. A partir dels 65 anys el posicionament dels ciutadans i ciutadanes s'assembla més a la postura oficial de l'església catòlica, quelcom comprensible si ens atenim al tipus d'educació que ha rebut cada franja d'edat d'aquesta anàlisi.

# EL PAPA FRANCESC I ELS SEUS REPTES

Quatre anys després de l'entronització de Jorge Mario Bergoglio com a Papa de l'església catòlica, i superats els moments d'estupefacció, d'uns, i d'esperança en canvis profunds en el si de l'església i de la cúria romana, dels altres, es detecta una certa desil·lusió entre els ciutadans de les Illes i un cert augment de la indiferència cap a l'actuació papal.



La taula superior ens mostra com una majoria de ciutadans de les illes té una opinió positiva del papa Francesc, valoracions que han disminuït en referència a l'anterior investigació, sobretot per la no concreció del seu discurs renovador en mesures clares i decidides. És cert que la seva actitud és molt distinta dels seus antecessors, i que el seu discurs directe i planer ha arribat a molta de gent, però encara som lluny de veure resultats tangibles o renovadors.

En qualsevol cas, el pontífex té molta major acceptació entre la ciutadania que la Cúria vaticana o que la Conferència Episcopal Espanyola, que han demostrat el seu immobilisme i la seva negativa a qualsevol canvi que pugui suposar un apropament amb els temps que

vivim. En canvi, les ONGs de base catòlica, com ara Càritas, gaudeixen d'un ampli suport entre la població.

Finalment, hem volgut saber quins són, segons la ciutadania, els grans reptes que el papa Francesc ha d'abordar amb major urgència. Com podem veure a sota, queda palesa la necessitat d'actuar contra els casos de pederàstia comesos per religiosos i, encara que en menor mesura, redefinir el paper de l'església catòlica dins la societat actual i abordar els temes econòmics (finançament de l'església). Altres reptes que destaquen els illencs són la reforma de la cúria vaticana, l'ampliació del rol de la dona en el si de la institució catòlica i, en darrer lloc, l'enfortiment de les relacions amb altres religions com a camí per evitar conflictes.

